

Motion till riksdagen 2013/14:Ub286

av **Ingela Nylund Watz (S)**

En samlad strategi för att minska trenden med ett minskat antal internationella studenter vid svenska lärosäten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utveckla en samlad strategi för att vända trenden med ett minskat antal internationella studenter vid svenska lärosäten.

Motivering

En enad riksdag har vid flera tillfällen antagit mål och strategier för att fler internationella studenter ska komma till svenska lärosäten för att studera. Detta både för att öka kvaliteten i högre utbildning och för att öka förståelsen för andra länder och kulturer.

Strategin för internationalisering av universitet och högskolor har varit att Sverige ska vara attraktivt för internationella studenter. Trots det minskar antalet internationella studenter och den mest dramatiska minskningen av antalet registrerade och sökande studenter sker från de länder som omfattas av de studieavgifter som infördes 2011.

Enligt en rapport från Mälardalsrådet har Stockholm–Mälardalen-regionen förlorat nästan sex av tio individuella internationella studenter, dvs studenter utanför utbytesprogram vilka inte berörs av studieavgifter oavsett hemland. Minskningen fördelar sig olika på regionens lärosäten och för flera av dessa innebär minskningen att så många som åtta av tio individuella studenter har försvunnit. Minskningen är allra störst vad gäller studenter från de länder som sedan 2011 belagts med studieavgiftsskyldighet, dvs studenter från länder utanför EU/EES-området och Schweiz. Totalt sett leder detta, enligt Mälardalen-

Fel! Okänt namn på

dalsrådet, till en kraftig minskning av internationella studenter i Sverige och Stockholm–Mälardalsregionen.

Från läsåret 2002/03 ökade antalet inresande studenter påtagligt varje år, för att under 2010/11 uppgå till 46 800 studenter. Denna siffra omfattar såväl utbytesstudenter som individuellt sökande studenter. Sedan dess har dock antalet inresande studenter minskat kraftigt i Sverige, något som i stor utsträckning beror på införandet av studieavgifter. Införandet av studieavgifter för internationella individuella studenter från länder utanför EU/EES utreddes av Studieavgiftsutredningen, Erland Ringborg, 2004–2006. Utredningen konstaterade att införandet av studieavgifter inte får ske isolerat utan ”som grundbulten i en strategi vars andra delar också måste förverkligas”. Annars, menade utredningen, ”blir det omedelbara resultatet inte den eftersträlvade ökningen av antalet internationella studenter utan med all säkerhet en minskning”. Utredningen föreslog också en strategi med åtgärder som ökat stöd och ökad service, ökad marknadsföring av enskilda utbildningar, ökade stipendiemedel och ett underlättande av arbetskraftsinvandring efter avslutade studier.

Regeringen förelade 2010 riksdagen propositionen ”Konkurrera med kvalitet – studieavgifter för internationella studenter”, vilken vann riksdagens bifall. Därmed infördes studieavgifter från den 1 augusti 2011 för studenter från tredjeländer, d v s länder utanför EU/EES och Schweiz som inte deltar i utbytesprogram.

Enligt en analys från dåvarande Högskoleverket minskade antalet individuella studenter från de berörda delarna av världen med 79 procent efter avgiftsreformen.

För Stockholm–Mälardalsregionen innebär utvecklingen en särskilt stor utmaning. För att fortsätta vara en betydande kunskapsregion i Europa behövs en livaktig internationell högre utbildning, inte minst mot bakgrund av att det enbart i Stockholms län kommer att saknas 73 000 högutbildade år 2030. Inom regionen finns också några av Sveriges och norra Europas mest attraktiva lärosäten för internationella studenter, därför blir förändringen särskilt kännbar här.

Den negativa trenden föranledde regeringen att i budgetpropositionen för 2013 föreslå en ökning av stipendiemedlen till 100 miljoner kronor. Trots detta förefaller de flesta universitet och högskolor vid terminsstarten redovisa att denna höjning ytterst marginellt påverkar antalet sökande från studieavgiftsskyldiga länder för höstterminen 2013. I en enkät från Mälardalsrådet anger de svarande att internationella studenter inte nås av information rörande stipendier i tillräcklig utsträckning och att förekomsten av studieavgifter i sig får studenter att välja andra länder.

Regeringen förslår nu inför det kommande budgetåret en utökning av stipendiemedlen från 100 miljoner kronor till totalt 150 miljoner kronor. En åtgärd som, isolerad från ett mer samlat grepp kring hela situationen med ett vikande antal individuella internationella studenter, riskerar att ge allt för liten verkan.

Det vikande antalet internationella individuella studenter i Stockholm–Mälardalsregionen och Sverige riskerar på sikt att urholka Sveriges konkurrenskraft genom att kraven på högutbildade växer i de flesta branscher. Denna

Fel! Okänt namn på

utveckling är mycket oroande och måste mötas med en samlad strategi för att vända trenden med ett minskande antal internationella studenter vid svenska lärosäten.

En sådan strategi bör ta sin utgångspunkt i den ökande internationaliseringen och förutom att analysera stipendieprogrammets omfattning och effektivitet också belysa lägre anmälningavgifter och utökade resurser för marknadsföring. Dessutom bör en översyn av migrationslagstiftningen göras i syfte att förbättra möjligheterna att stanna i Sverige efter avslutade studier.

Stockholm den 1 oktober 2013

Ingela Nylund Watz (S)